

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O HRVATSKOJ AKADEMIJI ZNANOSTI I UMJETNOSTI**

Zagreb, veljača 2009.

PROJEKAT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKOJ AKADEMIJI ZNANOSTI I UMJETNOSTI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

Zakonom o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (Narodne novine, br. 34/91, 43/96 i 150/02) propisano je kako su članovi Akademije redoviti, počasni i dopisni, te da Akademija ima i članove suradnike. Uvjeti za redovite, počasne i dopisne članove Akademije propisani su predmetnim Zakonom, pa je tako propisano da za redovitog člana može biti izabran znanstvenik ili umjetnik, državljanin Republike Hrvatske, čiji su rezultati i dometi na polju znanosti ili umjetnosti po svojoj visokoj vrijednosti općenito priznati. Za počasnog člana može biti izabrana osoba osobito zaslužna za razvoj i napredak znanosti ili umjetnosti, a za dopisnog člana može biti izabran osobito istaknuti znanstvenik ili umjetnik sa stalnim boravištem izvan Republike Hrvatske, koji surađuje s Akademijom ili je zaslužan za razvoj znanosti ili umjetnosti u Republici Hrvatskoj, pod uvjetima utvrđenim statutom Akademije.

Za razliku od redovitih, počasnih i dopisnih članova, uvjeti za izbor članova suradnika propisani su Statutom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, pa je tako člankom 23. Statuta Akademije propisano kako se za člana suradnika bira, u pravilu, mladi znanstvenik ili umjetnik, državljanin Republike Hrvatske, čija su dostignuća na području znanstvene ili umjetničke djelatnosti opće poznata i koji će surađivati na određenom području djelatnosti Akademije. Članovi suradnici biraju se na razdoblje od deset godina i mogu biti ponovo izabrani. Članovi suradnici dužni su, pored godišnjih izvještaja, dostaviti razredu pregled svoga rada u proteklom izbornom razdoblju.

Odredbom članka 18. Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti propisano je kako je članstvo u Akademiji doživotno, što se prema zakonskom izričaju odnosi na redovite, počasne i dopisne članove te članove suradnike. Suprotno tome člankom 23. stavkom 2. Statuta Akademije propisano je da se članovi suradnici biraju na razdoblje od deset godina i mogu biti ponovno izabrani, što može uputiti na zaključak da zakonska odredba nije dovoljno precizna. Izmjenom odredbe članka 10. Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, na način da se izrijekom navede kako su članovi Akademije redoviti, počasni, dopisni i članovi suradnici, precizirat će se status članova suradnika Akademije.

Naime, do 1991. godine odnosno do donošenja Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, Akademija je imala počasne, redovite i izvanredne članove, dopisne te članove suradnike. Nakon ukidanja kategorije izvanrednih članova, što je učinjeno navedenim Zakonom, pojavila se potreba za djelomičnom promjenom statusa članova suradnika, budući da se u pravilu radi o istaknutim mlađim znanstvenicima i umjetnicima, koji se biraju uz potpuno jednake uvjete što se tiče postupka odnosno predlaganja, kandidiranja i izbora na Skupštini Akademije koji vrijedi i za sve druge članove. Osim toga, ističemo da se članovi suradnici, nakon proteka izbornog razdoblja od deset godina, u pravilu ponovno biraju u isti status, ukoliko u međuvremenu ne budu izabrani za redovite članove. Budući da se taj izbor ponavlja po nekoliko puta, događa se da su ponovnom izboru podvrgnuti istaknuti znanstvenici i umjetnici i u svojim poznim godinama.

Slijedom svega navedenog, preciziranjem kako su članovi Akademije redoviti, počasni, dopisni i članovi suradnici, pojasniti će se da je i članstvo članova suradnika u Akademiji doživotno, što uostalom i proizlazi iz formulacije članka 18. Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti.

Osim toga, ovim se izmjenama i dopunama propisuju se i okvirni uvjeti za izbor članova suradnika Akademije, što je do sada bilo propisano samo Statutom Akademije. Naime, za člana suradnika bira se, u pravilu, mlađi znanstvenik ili umjetnik, državljanin Republike Hrvatske, čija su dostignuća na području znanstvene ili umjetničke djelatnosti opće poznata i koji će surađivati na određenom području djelatnosti Akademije.

Nadalje, odredbom članka 24. stavka 3. Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, propisano je da mandat članova Predsjedništva traje tri godine i da se može ponoviti u istoj funkciji, što znači da se navedeno ograničenje odnosi na sve članove predsjedništva (ukupno 18 članova) među kojima su predsjednik, dva potpredsjednika, glavni tajnik, tajnici svih Akademijinih razreda te pet redovitih članova koje bira skupština.

S tim u vezi napominjemo kako su do donošenja ovog Zakona, svi mandati trajali četiri godine, što je bila tradicija Akademije te da su se mogli ponavljati bez ikakvog ograničenja. Ne dovodeći u pitanje postojeću odredbu o ograničenju ponavljanja mandata u istoj funkciji, mišljenja smo kako nema opravdanog razloga da se trajanje mandata ne produži na četiri godine. Činjenica je, naime, da je sadašnji mandat u trajanju od tri godine prekratko vrijeme za ostvarenje važnijih programa i projekata u Akademiji, posebno zbog toga što je veliki dio vremena opterećen provođenjem postupka izbora novih članova koji traje najmanje 6 mjeseci, a provodi se svake druge godine.

Zaključno, ovim se izmjenama i dopunama Zakona predlaže da se odredba o četverogodišnjem trajanju mandata članova Predsjedništva, primijeni i na članove Predsjedništva čiji je mandat u tijeku na dan stupanja na snagu ovog zakona, te se propisuje obveza usklađivanja Statuta Akademije s odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se tekst Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, s obrazloženjem.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O HRVATSKOJ AKADEMIJI ZNANOSTI I UMJETNOSTI**

Članak 1.

U Zakonu o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (Narodne novine, br. 34/91, 43/96 i 150/02), u članku 10. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

„(1) Članovi Akademije su redoviti, počasni, dopisni i suradnici.

(2) Izbor svih članova Akademije je trajan.“.

Članak 2.

Članak 14. mijenja se i glasi:

„Za člana suradnika bira se, u pravilu, mlađi znanstvenik ili umjetnik, državljanin Republike Hrvatske, čija su dostignuća na području znanstvene ili umjetničke djelatnosti opće poznata i koji će surađivati na određenom području djelatnosti Akademije.“.

Članak 3.

U članku 24. stavku 3. riječ: „tri“ zamjenjuje se riječju: „četiri“.

Članak 4.

Odredba članka 1. ovog Zakona, odnosi se i na članove suradnike izabrane prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 5.

Odredba članka 3. ovog Zakona, primjenjuje se i na članove predsjedništva Akademije čiji je mandat u tijeku na dan stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 6.

Akademija će uskladiti svoj statut s odredbama ovog Zakona u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1. sadrži izmjenu članka 10. Zakona, na način da se u stavku 1. navodi kako su članovi Akademije redoviti, počasni, dopisni i suradnici, te se mijenja odredba stavka 2. članka 10. u kojemu su se suradnici, koji su također članovi Akademije navodili posebno, te se napominje kako je izbor svih članova Akademije trajan.

Članak 2. sadrži izmjenu članka 14. Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, kojom se propisuju okvirni uvjeti za izbor članova suradnika. Naime, za člana suradnika bira se, u pravilu, mlađi znanstvenik ili umjetnik, državljanin Republike Hrvatske, čija su dostignuća na području znanstvene ili umjetničke djelatnosti opće poznata i koji će surađivati na određenom području djelatnosti Akademije.

Članak 3. propisuje četverogodišnje trajanje mandata članova predsjedništva Akademije, umjesto dosadašnjeg trajanja mandata od tri godine.

Članak 4. propisuje kako se odredba o članstvu u Akademiji članova suradnika, odnosi se i na članove suradnike izabrane prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 5. propisuje kako se odredba o trajanju mandata članova predsjedništva Akademije, odnosi i na članove predsjedništva kojima je mandat u tijeku na dan stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 6. sadrži odredbu o obvezi usklađivanja statuta Akademije s odredbama ovog Zakona u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 7. sadrži odredbu o stupanju na snagu ovog Zakona.

**TEKST ODREDBI ZAKONA O HRVATSKOJ AKADEMIJI ZNANOSTI
I UMJETNOSTI KOJE SE MIJENJAJU**

Članak 10.

- (1) Članovi Akademije su redoviti, počasni i dopisni.
- (2) Akademija ima i članove suradnike.
- (3) Redoviti članovi imaju pravo na naslov akademik.

Članak 14.

Uvjeti i postupak izbora članova suradnika propisuje se statutom Akademije.

Članak 24.

- (1) Predsjedništvo je izvršno tijelo Skupštine.
- (2) Predsjedništvo čine predsjednik, dva potpredsjednika, glavni tajnik Akademije, tajnici razreda i određeni broj redovitih članova koje bira skupština u skladu sa statutom Akademije.
- (3) Mandat članova predsjedništva traje tri godine i može se jedanput ponoviti u istoj funkciji.